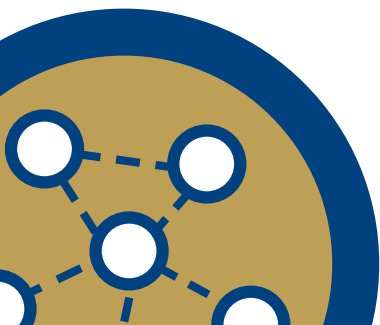

Werkplan 2018-2023

Landelijk Expertise Centrum

Eer gerelateerd Geweld

**Werkplan
2018-2023
Landelijk Expertise
Centrum
Eer gerelateerd
Geweld**

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Missie, visie en taakvelden LEC EGG	10
3	Organisatie LEC EGG	12
3.1	AANSTURING EN VERANTWOORDING	12
3.2	RELATIE MET SECTOREN EN ANDERE PARTNERS	12
3.3	INRICHTING LEC EGG	14
4	Taakvelden, doelstellingen en activiteiten	16
4.1	OPERATIONELE ONDERSTEUNING EN ADVISERING	18
4.2	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	20
4.3	ONDERSTEUNING BELEID (RIJKS)OVERHEID	22
4.4	ONDERWIJS EN VOORLICHTING	24
4.5	NETWERKEN	26

1 Inleiding

DE VOORTDURENDE ACTUALITEIT VAN DE EERPROBLEMATIEK

In 2018 bestaat het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG) formeel 10 jaar. In die tijd hebben we veel zien gebeuren. Om en nabij de 5000 zaken met een vermoeden van een eermotief zijn aan ons voorgelegd. Dat zijn er circa 500 per jaar. Onder de paraplu van geweld in naam van eer hebben we steeds meer aandacht gekregen voor fenomenen als huwelijksdwang, achterlating en huwelijksgevangenschap. In veel eerkwesties speelt het kiezen en het verlaten van een partner een grote rol. Ook hebben wij de afgelopen jaren nieuwe groepen in beeld gekregen, zoals vluchtelingen uit Oost-Afrika en het Midden-Oosten. Als iets duidelijk is geworden, dan is het wel het feit dat professionals die zich met de eerproblematiek bezig houden, niet op hun lauweren kunnen rusten. (Internationale) ontwikkelingen hebben grote invloed op de eerproblematiek en maakt dat die niet altijd eenvoudig te herkennen is. Gedegen kennis blijft nodig voor de herkenning en verdere aanpak.

HET LEC EGG ALS CONSTATE

Niet alleen in de politieke aanpak is het LEC EGG de afgelopen jaren een constante geweest, waar het de operationele ondersteuning van de eenheden betreft en van de leiding wat betreft het signaleren van belangrijke tendensen op basis van operationele ervaring, wetenschappelijk onderzoek en netwerk. Ook ketenpartners, zoals de (gespecialiseerde) opvang, de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND) en het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA) weten structureel de weg naar het LEC EGG te vinden. Bij een jubileum kijk je niet alleen achteruit maar ook vooruit. Er leven 'zorgen voor de toekomst'. In de eerste plaats is het niet aannemelijk dat de eerproblematiek op korte termijn volledig uit onze samenleving zal verdwijnen. Daar komt nog bij dat de toestand in de wereld zorgwekkend is. In de voorgaande jaren zijn regelmatig vragen aan het LEC EGG voorgelegd over casuïstiek waarin het feit doorwerkte dat betrokkenen uit een conflictgebied afkomstig waren. De komende jaren zal in die situatie helaas weinig verandering komen.

In de tweede plaats kan 'zorgen voor de toekomst' positief worden geduid. Hoewel de casuïstiek droevig stemt, stellen we er bij het LEC EGG wel eer in dat we samen met onze vele partners in de veiligheidszorg samen voor mensen zorgen. Dat willen we ook in de toekomst blijven doen. Om die reden is voor de komende vijf jaar een nieuw werkplan opgesteld dat niet alleen naadloos aansluit op de nieuwe inrichting van de nationale politie en tevens recht doet aan de operationele aanpak van de politie van (dreigend) eengerelateerd geweld, het daarvoor noodzakelijke wetenschappelijk onderzoek, de opbouw en het onderhoud van netwerken in (gesloten) gemeenschappen, alsmede het voldoen aan de grote behoefte aan specialistische ondersteuning van alle operationele eenheden en ketenpartners van de politie.

De constante rol van het LEC EGG blijkt met name uit de toepassing van de naar het LEC EGG genoemde methode: De 'methode LEC EGG' is de standaardaanpak van de Nederlandse politie voor gewelddadige eezaken geworden. De methode bestaat uit drie stappen: ten eerste de herkenning van zaken waarbij eergevoel wellicht een rol speelt bij (dreigend) geweld door middel van 'rode vlaggen'. Sommige vlaggen hebben te maken met aanleidingen tot conflicten (provocaties, bedreigingen en dergelijke), andere met (veronderstelde) gevolgen van eerherstel (bijvoorbeeld moord, doodslag, suïcide, maar ook vermissingen) en tot slot zijn er rode vlaggen die verwijzen naar sociale achtergronden en culturele codes waaruit is af te leiden in welke mate individuen afhankelijk zijn van hun gemeenschap. Deze rode vlaggen zijn uitgewerkt in een elektronische zoekslag, waarmee politiële informatiesystemen in de verschillende eenheden van de nationale politie dagelijks worden doorzocht. Dit elektronische sleepnet haalt zaken boven waarbij vragen leven over eer als motief. Voor die zaken wordt in stap twee een 'checklist' ingevuld, dat wil zeggen een itemlijst met open vragen, waarmee informatie over sociale achtergronden van betrokkenen wordt verzameld. Op basis van de verzamelde gegevens schakelt het LEC EGG eventueel een externe deskundige in, bijvoorbeeld een (cultureel) antropoloog of een arabist, die zijn of haar licht laat schijnen over mogelijke motieven voor (dreigend) geweld. De derde stap is het maken van een plan van aanpak. De eerste twee stappen – vroegherkenning en het informatie verzamelen met de checklist – worden door de lokale eenheden uitgevoerd. Bij het maken van een analyse en een plan van aanpak en de inzet van deskundigen kan door contactpersonen voor eengerelateerd geweld in de lokale eenheden vervolgens een beroep worden gedaan op ondersteuning van het LEC EGG. Dat geldt ook voor

de IND, de Koninklijke Marechaussee, het LKHA, de Unit Huwelijksdwang van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de gespecialiseerde opvang. Hoewel geweld in naam van eer tal van verschijningsvormen kent, ziet het LEC EGG zich vooral geconfronteerd met geweld binnen de kring van de familie. Bij familie-er gaat het vaak om kwesties als het kiezen van een partner, het veroordelen van seksualiteit en zwangerschappen buiten het huwelijk en problemen bij het verbreken van relaties. Veel Nederlanders zullen ongetwijfeld van mening zijn dat zaken als het kiezen of verlaten van een partner kwesties zijn waarbij hooguit twee individuen betrokken zijn. In onze samenleving zijn er echter ook groepen waarin de gedachte leeft dat dergelijke stappen in de individuele levensloop de hele familie aangaan, waarbij afwijkend gedrag in de ogen van de familie met geweld gesanctioneerd kan worden.

ONTSTAAN VAN HET LEC EGG PROGRAMMA

In 2006 is binnen het toenmalige Ministerie van Justitie een 5-jarig interdepartementaal programma Eergerelateerd geweld ingericht. Met het programma werd in 2006 expliciet beoogd de problematiek van Eergerelateerd Geweld (EGG) verder inzichtelijk te maken en intensiveringen in de aanpak tot stand te brengen. Binnen het programma werden vier projecten ingericht: maatschappelijke preventie, bescherming en opvang, strafrechtelijke aanpak en (later toegevoegd) lokaal bestuurlijke aanpak. Het programma is eind 2010 afgesloten. Tijdens het Algemeen Overleg Eergerelateerd Geweld op 11 februari 2010 heeft de toenmalige minister van Justitie de Kamer toegezegd dat het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld (LEC EGG) geëvalueerd zou worden. Bij de start van het programma EGG in 2006 was een brede evaluatie van de strafrechtelijke aanpak van EGG al beoogd daarom heeft de evaluatie van het LEC EGG onderdeel uitgemaakt van de evaluatie van de gehele strafrechtelijke aanpak van EGG. Met de resultaten is een onderzoeksrapport opgesteld. Het onderzoeksrapport bevestigt de belangrijke rol die het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld (LEC EGG) tijdens het programma in de ontwikkeling van de strafrechtelijke aanpak van EGG heeft gespeeld. Het LEC EGG heeft een grote bijdrage geleverd op verschillende hoofdlijnen van deze aanpak en aan de realisatie van de doelstellingen van het programma. Hun rol lag –naast zaaksondersteuning- binnen het programma vooral op het gebied van ontwikkelen van een werkwijze voor de politie, opleidingsmateriaal over EGG en uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek. Het LEC EGG heeft de methode LEC EGG ontwikkeld; een checklist om vermoedelijke

eerzaken nader te analyseren aan de hand van een aantal vastgestelde vragen. Deze checklist is in het hele land geïmplementeerd. Dit is ook de basiswerkwijze geworden voor het herkennen van EGG en wordt goed gewaardeerd door politiefunctionarissen. Ook heeft het LEC EGG bijgedragen aan de opzet en de uitvoering van de opleidingsmodules voor de politie, OM en ZM. Ook op het gebied van registratie is het LEC EGG de leidende organisatie geweest. De rol van het LEC EGG was (en is nu nog) vooral het bieden van operationele ondersteuning aan eenheden (voorheen korpsen) bij de uitvoering van de methode LEC EGG, advisering over de behandeling van complexe zaken en het daaraan verbonden wetenschappelijk onderzoek. De eenheden (voorheen korpsen) zijn primair verantwoordelijk voor deze zaken en roepen indien gewenst de hulp in van het LEC EGG. De toenmalige minister heeft naar aanleiding van het onderzoeksrapport zijn waardering uitgesproken voor zowel de rol die het LEC EGG heeft gespeeld bij de ontwikkeling van de strafrechtelijk aanpak EGG als voor de rol die het centrum richting de toenmalige eenheden gespeeld heeft. Daarom heeft de minister tijdens het Algemeen Overleg van 3 februari 2011 gemeld dat zowel het LEC EGG als de landelijke werkwijze geborgd zouden worden binnen de Nationale politie. Tijdens het AO Geweld in Afhankelijkheidsrelaties, op 6 maart 2014, is door de minister aangegeven dat het LEC EGG geborgd is binnen de nationale politie en georganiseerd is binnen de eenheid Den Haag.

De financiering van het LEC EGG betrof een zogenoemde bijzondere bijdrage die de toenmalige politieregio Haaglanden ontving van V&J (DGRR). Daarvan werd personeel etc. bekostigd van het landelijke expertisecentrum. Die sterkte is in het voorjaar van 2012 bij het opstellen van het inrichtingsplan opgegaan in de totale sterkte van de eenheid Den Haag, in het vooruitzicht dat DGRR de subsidie zou beëindigen met ingang van 2013. Bekostiging van het LEC EGG is vanaf 2013 een kwestie van interne budgettering. Met de vaststelling van het inrichtingsplan verdween de directe relatie van de kosten met de bijzondere bijdrage. Na discussie over het feit dat er door het ministerie niet expliciet was aangekondigd dat de bijzondere bijdrage met ingang van 1 januari 2013 niet meer verstrekt zou worden, werd in de herfst van 2012 door de toenmalige directeur Politie toegezegd dat het hele bedrag (1,4 miljoen euro) toch in 2013 zou worden verstrekt. V&J heeft vervolgens in maart 2013 een aanvullend voorstel gedaan voor afbouw van de bijzondere bijdrage: in 2014 is 980.000 euro verstrekt en voor 2015 560.000 euro. Met ingang van 2016 is er geen sprake meer van een bijzondere bijdrage. Tijdens het AO Geweld in Afhankelijkheidsrelaties d.d. 15 mei 2014 heeft

de minister nogmaals verklaard dat het LEC EGG per 1 januari 2013 goed geborgd is binnen de nationale politie. De minister gaf in dit overleg aan dat het LEC voorheen een projectstatus had maar dat het vanaf 1 januari 2013 ook financieel een vast onderdeel is geworden van de politiebegroting.

Het LEC EGG is opgenomen in het Inrichtingsplan Politie. Er dient echter nog een formeel besluit genomen te worden over organisatorische inbedding, formatie en financiering. In de tijdelijkheid is hierin voorzien via de afdeling Programmamangement van de directie Operatiën.

2 Missie, visie en taakvelden LEC EGG

MISSIE

Het LEC EGG wil vanuit haar expertise een substantiële bijdrage leveren aan de aanpak van EGG in het algemeen, het versterken van vroegtijdige signalering en een efficiënte en eenduidige ketenaanpak in het bijzonder.

VISIE

Politiemedewerkers (en andere relevante professionals) zijn in staat eergerelateerde problematiek vroegtijdig te herkennen en vervolgens professioneel te handelen door de aangereikte methodiek(en) vanuit het LEC EGG. Het expertisecentrum ondersteunt de professionalisering van medewerkers in de (regionale) eenheden door het ontwikkelen en onderhouden van een eenduidige gekwalificeerde werkwijze voor politie Nederland, op basis van een methodiek voor de aanpak van EGG die wetenschappelijk is onderbouwd en in de praktijk haar waarde heeft bewezen en op basis waarvan ook een registratie tot stand wordt gebracht die inzicht geeft in het aantal bij de politie onder de aandacht gekomen zaken waarbij rekening is gehouden met een geschonden eergevoel als motief voor (dreigend) geweld. Deze kennis zal ook worden geïntegreerd in het politieonderwijs door het leveren van een inhoudelijke bijdrage aan (de ontwikkeling van) het lesmateriaal. Het expertisecentrum vervult, onder meer door haar vraagbaakfunctie, landelijk een expertrol op het gebied van EGG voor de nationale politie en relevante partners. Deze expertise wordt (verder) ontwikkeld door het doen van wetenschappelijk onderzoek, operationele analyse en ondersteuning en door middel van het vergaren van kennis middels doelgericht netwerken.

TAAKVELDEN EN DOELSTELLING

Het LEC EGG richt zich op 5 taakvelden. Hiernaast worden de taakvelden en de doelstellingen weer gegeven.

1. Operationele advisering en ondersteuning

- Het verbeteren van de operationele aanpak van EGG-zaken, conform de landelijke methodiek.
- De advisering en ondersteuning zullen zich met name richten op de (regionale) eenheden, zowel binnen Nederland als in internationale context en op relevante (keten)partners.
- Registratie.

2. Wetenschappelijk onderzoek

- Het verbeteren van methoden en technieken ten behoeve van de signalering en aanpak van EGG en daarmee het bevorderen van een eenduidige werkwijze binnen politie Nederland.
- Het verkrijgen van meer inzicht in de achtergrond van eierzaken.
- Registratie

3. Ondersteuning beleid (rijks)overheid

- Het beantwoorden van vragen uit de politiek, departementen, zelforganisaties en de uitvoeringspraktijk.
- Het adviseren bij de totstandkoming van nieuw beleid op themavelden, waarbij overeenkomsten of raakvlakken aanwezig zijn of worden verondersteld (bijvoorbeeld achterlating, huwelijksdwang, huwelijkse gevangenschap of genitale verminking).
- Overleg met partners in de aanpak van EGG als het gaat om de implementatie van gewenste vernieuwingen.

4. Onderwijs en voorlichting

- Het leveren van een bijdrage aan de professionalisering van de politiemedewerkers en andere professionals op het gebied van EGG.
- Kennis en actuele informatie met betrekking tot EGG voor de politie en andere professionals beschikbaar en toegankelijk maken.

5. Netwerken

- Het bevorderen van de samenwerking met partners.
- Een (inter)nationaal netwerk van relevante wetenschappers, sleutelpersonen en belangen-groeperingen die een rol (kunnen) spelen bij EGG-zaken.
- Kennis en actuele informatie met betrekking tot netwerken voor de politie beschikbaar en toegankelijk maken.

3 Organisatie LEC EGG

3.1 Aansturing en verantwoording

AANSTURING

Het LEC EGG valt onder de hoofdportefeuille Zorg en Veiligheid. Binnen deze hoofdportefeuille is een deelportefeuille Geweld ingesteld. Door deze constructie is binnen de (nieuwe) politieorganisatie de meest werkbare situatie ontstaan, omdat de hiervoor genoemde taken van het LEC EGG daardoor het meest effectief kunnen worden uitgevoerd. De ervaring van de afgelopen jaren heeft duidelijk gemaakt dat een goede samenwerking met de (staf van de) korpsleiding essentieel is.

VERANTWOORDING

Iedere vijf jaar wordt een openbaar werkplan opgesteld, dat wordt afgestemd met de portefeuillehouder en de korpsleiding van de politie. Jaarlijks wordt ter verantwoording een openbaar jaarverslag opgeleverd waarin de verrichte werkzaamheden en vorderingen van het LEC EGG staan opgetekend. Verder wordt elke maand een 'maandrapportage' verstrekt, waarin op detailniveau inzicht wordt geboden in de concreet uitgevoerde activiteiten per taakgebied van het LEC EGG.

3.2 Relatie met eenheden en andere partners

Het takenpakket van het LEC EGG wordt, conform landelijk gemaakte afspraken, afgebakend op het veld van EGG en de politieke taken. Hierbij ondersteunt het LEC EGG de verschillende eenheden van de Nationale Politie en relevante (keten)partners. Daarnaast onderhoudt het LEC EGG, ten behoeve van de uitvoering van haar taak en het vergroten van haar expertise, een (kennis)netwerk.

*Figuur 1: relatie LEC EGG eenheden en partners
(NB: geen hiërarchische volgorde)*

3.3 Inrichting LEC EGG

FORMATIE

Het LEC EGG is thans opgebouwd uit 11 formatieplaatsen:

- een hoofd LEC EGG;
- twee materiedeskundigen-coördinatoren;
- zes materiedeskundigen;
- een hoofd onderzoek en een analist

Figuur 3: organisatie LEC EGG

Taakverdeling

Zoals reeds aangegeven richt het LEC EGG zich op vijf taakvelden. De materiedeskundigen verrichten werkzaamheden binnen de taakvelden 'Operationele advisering en ondersteuning', 'Wetenschappelijk onderzoek', 'Ondersteuning beleid (rijks)overheid', 'Onderwijs en voorlichting' en 'Netwerken'. Activiteiten op het werkveld

‘Operationele advisering en ondersteuning’ behoren tot de hoofdtaak. Werkzaamheden op andere velden vertonen een grote mate van overlap: genoemde hoofdtaak kan immers alleen worden uitgevoerd door gebruik te maken van netwerken en in het werk wordt veelal direct voorlichting en uitleg gegeven. De onderzoeker verricht hoofdzakelijk werkzaamheden binnen het werkveld ‘Wetenschappelijk onderzoek’ en daarnaast binnen de werkvelden ‘Onderwijs en voorlichting’ en ‘Netwerken’. Ook hierbij moet worden opgemerkt dat, voor een deel, het werkveld ‘Wetenschappelijk onderzoek’ overlapt met de werkvelden ‘Onderwijs en voorlichting’ en ‘Netwerken’. De analist ondersteunt vooral bij ‘Operationele advisering en ondersteuning’ en bij ‘Wetenschappelijk onderzoek’. Vooral het Hoofd LEC EGG en het wetenschappelijke deel van het centrum zijn actief op het veld ‘Ondersteuning beleid (rijks)overheid.’ De materiedeskundigen spelen uiteraard een essentiële rol bij de operationele ondersteuning. Zij hebben competenties om naast de (bestaande) gestandaardiseerde methoden en technieken, innoverend maatwerk te leveren, knelpunten in de uitvoeringspraktijk te herkennen, te analyseren en voorstellen te doen tot verbetering. Zij sturen inhoudelijk vanuit specialisme en spelen een belangrijke rol bij de politieke regievoering op het maken van (integrale) uitvoeringsafspraken. Hoewel de operationele verantwoordelijkheid voor de behandeling van de casuïstiek niet bij het LEC EGG ligt, leert de praktijk overigens wel dat frequent op de materiedeskundigen van het LEC EGG vanwege hun specialisme een beroep wordt gedaan om die uitvoering praktisch te kunnen realiseren en te regisseren. Ook bij de andere taken van het LEC EGG spelen de materiedeskundigen een belangrijke rol: ze zijn een belangrijke sparring partner waar het de ontwikkeling van onderwijs- en voorlichtingsmateriaal betreft en tegenwoordig participeren zij ook aan het wetenschappelijk onderzoek. Naast hun drukke werkzaamheden omtrent de operationele ondersteuning, zijn zij actief bij opbouw en onderhoud van (internationale) netwerken in (gesloten) gemeenschappen. Zo hebben materiedeskundigen bijvoorbeeld meerdere malen opgetreden als getuige-deskundige bij het Belgische Hof van Assisen en leidde dit mede tot de recentelijk in België van kracht zijnde OM aanwijzing. Ook in de herkomstlanden Marokko en Turkije werd op vergelijkbare wijze geïnvesteerd.

Jaarlijks wordt door middel van een openbaar jaarverslag aan de korpsleiding van de politie verantwoording afgelegd over de verrichte activiteiten en behaalde voortgang van het LEC EGG.

4 Taakvelden, doelstellingen en activiteiten

TAKENPAKKET

Het takenpakket van het LEC EGG richt zich op complexe eerge relateerde geweldszaken op lokaal en (inter)nationaal niveau. In hoofdzaak houdt het centrum zich bezig met de aanpak van deze zaak, maar vanwege de aanwezige kennis en vaardigheden, het netwerk en de goede bereikbaarheid van het LEC EGG wordt ook dikwijls een beroep gedaan met vragen over andere zaken die in verband worden gebracht met het leven in de multi-etnische samenleving en migratie. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan bepaalde vormen van jeugdcriminaliteit en georganiseerde misdaad, mensenhandel, processen van radicalisering en allerlei vormen van spanning op buurtniveau of elders in de samenleving.

Om relevante tendensen te kunnen duiden en omdat 'eer' niet in zijn isolement bekeken kan worden, is het ontwikkelen en onderhouden van netwerken in brede kring en op verschillende niveaus van essentieel belang. Daarnaast is een belangrijke rol weggelegd voor (structureel) wetenschappelijk onderzoek.

Van meet af aan is gebleken dat samenwerking tussen het operationeel politiewerk en de wetenschap randvoorwaardelijk is. Hierdoor is reeds de methodiek voor vroegherkenning en onderwijsmateriaal ontwikkeld die goed bij de politiepraktijk past.

Netwerken is niet alleen van belang in het kader van waarheidsvinding, maar biedt ook mogelijkheden om informatie over een complex en een relatief bij weinigen bekend fenomeen als EGG, goed te kunnen duiden.

Om aan een en ander op een goede manier invulling te kunnen geven zijn binnen het LEC EGG 5 taakvelden benoemd:

1 Operationele advisering en ondersteuning

2 Wetenschappelijk onderzoek

3 Ondersteuning beleid (rijks)overheid

4 Onderwijs en voorlichting

5 Netwerken

Het speel-/werkveld van het LEC EGG is dynamisch en complex. De (technologische) ontwikkelingen in de samenleving gaan onverminderd voort en dat vraagt veel van het beoordelingsvermogen en communicatietalent van professionals in de veiligheidssector. We moeten een modus vinden om hiermee om te gaan, mee te werken, onderzoek te doen, te publiceren, innovatief te zijn, nieuwe diensten en producten te ontwikkelen, mee te denken over het aanpassen en of maken van wet- en regelgeving, beleid en of anderen daarin te adviseren en te ondersteunen. De taakvelden van het LEC EGG zijn zo gezien dan in feite ook communicerende vaten die elkaar voeden, versterken en aanjagen tot een proces van structurele door- en kennis- en kwaliteitsontwikkeling. In navolgende paragrafen zal per taakveld de doelstellingen worden weer gegeven en de geplande activiteiten voor de periode 2018-2023.

4.1 Operationele advisering en ondersteuning

DOELSTELLING

De operationele advisering en ondersteuning heeft tot doel het verbeteren van de operationele behandeling van eengerelateerde zaken, conform de landelijke methodiek en richt zich met name op de (regionale) eenheden, zowel binnen Nederland als in internationale context, en relevante (keten)partners. Om op een goede wijze invulling aan dit taakveld te geven, is het LEC EGG 7 dagen in de week 24 uur per dag bereikbaar voor lokale aanspreekpunten in regionale eenheden – uiteenlopend van operationele specialisten tot en met teamleiders van Teams Grootschalige Opsporing (TGO's) en Officieren van Justitie – en bij ketenpartners indien het om dringende zaken gaat en voor alle overige (reguliere) zaken tijdens kantoortijden.

Door de komst van de nationale politie en de personele reorganisatie is een groot verloop onder (ervaren) collega's ontstaan. Daarnaast is bij meerdere eenheden de 7/24 bereikbaarheid op het gebied van eengerelateerd geweld niet (meer) of nog niet geregeld. Ook bij ketenpartners is veel veranderd. Denk in dit verband met name aan de decentralisering in het sociale domein. Dit alles heeft tot gevolg dat er meer dan voorheen een beroep op ondersteuning van het LEC EGG wordt gedaan. De afgelopen jaren hebben de aan het LEC EGG verbonden materiedeskundigen zich dan ook verder ontwikkeld in hun rol.

ACTIVITEITEN

Om het genoemde doel te bereiken worden vanuit het LEC EGG verschillende activiteiten uitgevoerd. Vanuit de ervaringen opgedaan bij het operationele politiewerk worden adviezen inzake EGG verstrekt aan het bevoegd gezag. Ook (regionale) eenheden en relevante (keten)partners kunnen bij het LEC EGG terecht voor operationele ondersteuning en advisering bij de aanpak van zaken, waarvan vermoed wordt dat een geschonden eergevoel een motief is voor (dreigend) geweld. Zowel ondersteuning (bijvoorbeeld medewerking in een complexe zaak) als het verstrekken van adviezen in concrete zaken (bijvoorbeeld ten aanzien van het opstellen van een verhoorplan of het vinden van een geschikte

bemiddelaar) dienen gebaseerd te zijn op de landelijk gehanteerde methode. De rol van het LEC EGG blijft te allen tijde ondersteunend: het centrum neemt geen zaken van eenheden of ketenpartners zoals de (gespecialiseerde) opvang, de IND of het LKHA over. (Regionale) eenheden en (keten)partners kunnen niet alleen terecht met vragen of onduidelijkheden met betrekking tot lopende zaken, maar zij kunnen zich eveneens tot het LEC EGG wenden met vragen over de landelijk gebruikte methodiek voor herkenning en aanpak van eezaken. Ook het aanspraak maken op plaatsing op een zogeheten 'noodbed' verloopt via het LEC EGG alsmede het inschakelen van een externe deskundige.

Naast de landelijk te gebruiken methodiek blijft het LEC EGG op basis van operationele ervaring en wetenschappelijk onderzoek verder werken aan kennisontwikkeling en methoden en technieken ten behoeve van de operationele politiepraktijk. Hieruit voortvloeiende instrumenten, procesbeschrijvingen en formats zullen ter beschikking worden gesteld aan andere eenheden, zodat binnen Politie Nederland een eenduidige werkwijze inzake de aanpak van EGG wordt bevorderd.

4.2 Wetenschappelijk onderzoek

DOELSTELLINGEN

Het door het LEC EGG uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek staat in het teken van het verbeteren van methoden en technieken ten behoeve van de signalering en de aanpak van EGG. Aan het realiseren van dit doel kan het LEC EGG alleen gedegen invulling geven door niet uitsluitend ruimte te reserveren voor toegepast onderzoek maar daarnaast ook te streven naar meer inzicht in de achtergrond van eorzaken. Hiervoor is verdiepend en verkennend onderzoek nodig naar de achtergronden en dynamiek van verschillende uitingen van geweld, waarbij geschonden eer als motief een rol speelt. Om tot maatwerk te kunnen komen ten behoeve van de politiepraktijk is niet alleen een brede oriëntatie nodig wat betreft de selectie van te onderzoeken thema's. Hetzelfde geldt ook voor de keuze van het onderzoeks-instrumentarium. De complexiteit van het onderwerp maakt dat het lang niet altijd mogelijk is om gebruik te maken van kwantitatieve en gestandaardiseerde onderzoeksinstrumenten. Kwalitatieve methoden (bijvoorbeeld actieonderzoek, observaties en diepte-interviews) behoren eveneens tot het instrumentarium van de onderzoekers in dienst van het LEC EGG.

ACTIVITEITEN

Om de hiervoor geschetste doelstellingen te kunnen realiseren, worden door de aan het LEC EGG verbonden wetenschappers verschillende activiteiten ontplooid. Het LEC EGG voert zelfstandig onderzoek uit. Daarnaast kan het hoofd onderzoek van het LEC EGG ook een rol spelen in de begeleiding van onderzoek dat door derden wordt uitgevoerd. Vanuit het LEC EGG kunnen ook aan derden opdrachten voor de uitvoering van (deel)onderzoeken worden gegeven. Op basis van de door onderzoek verkregen inzichten worden adviezen verstrekt aan het bevoegd gezag. Het onderzoek krijgt gestalte op basis van een door het LEC EGG periodiek opgesteld onderzoeksplan. In dit plan wordt een overzicht geboden van gepland onderzoek, de daaraan gekoppelde probleemstellingen en een uitwerking van de methodologische verantwoording en een begroting. Het LEC EGG maakt gebruik van haar wetenschappelijke netwerk om de kwaliteit van de eigen plannen

en rapportages op het terrein van onderzoek en wetenschap te blijven waarborgen. Het wetenschappelijke netwerk van het LEC EGG is groot: inmiddels combineert het hoofd onderzoek van het LEC EGG deze functie ook met een lectoraat aan een hoge school. Door deze verbinding met het hoger beroepsonderwijs worden niet alleen studenten maar ook de materiedeskundigen van het LEC EGG in staat gesteld om bij te scholen. Aangezien het thema van het lectoraat – geweld in afhankelijkheidsrelaties – nauw verwant is aan de thematiek waar het LEC EGG zich mee bezighoudt, kan via het lectoraat onderzoek naar de eerproblematiek worden gedaan. Al met al slaagt het LEC EGG er mede door deze combinatie van functies er goed in om resultaten uit wetenschappelijk onderzoek goed toegankelijk te maken voor de operationele praktijk.

Hiervoor werd al aangegeven dat een belangrijk doel van het wetenschappelijk onderzoek bestaat uit het (door)ontwikkelen van instrumentarium ten behoeve van de politiepraktijk en het vergroten van inzicht in achtergronden van EGG. De uit onderzoek verworven inzichten worden geïntegreerd in de taakvelden 'advisering en ondersteuning' en 'onderwijs en voorlichting'. Om de legitimiteit binnen de wetenschappelijke wereld te behouden wordt een aantal eisen gesteld aan de werkzaamheden van de onderzoekers van het LEC EGG. Onder deze verplichtingen vallen naast de productie van de toegezegde onderzoeksverslagen op basis van het onderzoeksplan ook het publiceren in vak- en wetenschappelijke bladen. Het verzorgen van gastcolleges aan universiteiten en hoge scholen en het houden van lezingen en optreden als spreker tijdens (wetenschappelijke) congressen is een andere belangrijke taak. Kortom, waar het om gaat, is dat de onderzoekers van het LEC EGG op actieve wijze deel uitmaken van een wetenschappelijk netwerk.

4.3 Ondersteuning beleid (rijks)overheid

DOELSTELLINGEN

De ervaring heeft geleerd dat ondanks de landelijk gebruikte methode LEC EGG, vroegherkenning en aanpak van EGG moeilijk blijft. Het fenomeen is nu eenmaal complex. Ook geroutineerde mensen blijven zich geconfronteerd zien met knelpunten en vragen. Dat betekent dat het LEC EGG voortdurend uit de hoek uitvoeringspraktijk met specialistische vragen wordt geconfronteerd. Daarnaast ontvangt het centrum frequent vragen van de (rijks) overheid en vertegenwoordigt het centrum de politie dikwijls in overleggen met de (rijks)overheid. Het LEC EGG is in staat op basis van binnen dit centrum aanwezige expertise in nauwe samenwerking met de korpsleiding deze dikwijls complexe vragen te beantwoorden en adviezen te verstrekken.

ACTIVITEITEN

Voordat de activiteiten op dit taakveld van het LEC EGG worden besproken, is een nuancering vooraf op zijn plaats. Deze nuancering betreft de term 'EGG'. Het begrip EGG is een paraplubegrip. Dat wil zeggen dat verschillende aanleidingen tot conflicten en gedragingen onder de noemer 'eer' worden gebracht. Het kan gaan om een moord of ontvoering en de steen des aanstoets kan gezocht worden op het seksuele vlak, maar bijvoorbeeld ook in zakelijke kring. Tegenwoordig worden ook wel andere fenomenen in relatie met EGG gebracht, bijvoorbeeld genitale verminking, gedwongen huwelijken, huwelijkse gevangenschap, internationale kinderontvoering of achterlating, hoewel er discussie is over de vraag of al deze kwesties onder de noemer kunnen worden gebracht. Hoewel het de vraag is of een strafrechtelijke aanpak in het algemeen en een politieke bemoeienis in het bijzonder op al deze terreinen de meest doelmatige pijler in een aanpak zou zijn, neemt dat niet weg dat in de praktijk door de associatie met EGG regelmatig vragen over al deze fenomenen aan het LEC EGG gesteld worden. De activiteiten van het LEC EGG in deze beperken zich hoofdzakelijk tot het verstrekken van adviezen op strategisch niveau.

Daarnaast dient men zich te realiseren dat het LEC EGG casuïstiek krijgt aangereikt, waarvan op voorhand lang niet altijd duidelijk is of een geschonden eermotief daadwerkelijk een rol speelt. Bij het LEC EGG wordt doorgaans dan ook gesproken over 'mogelijke eerzaken'. Mocht het om een eerzaak gaan, dan is de bemoeienis van de politie - en dus ook van het LEC EGG - bovendien gericht op zaken, waarbij het Nederlandse strafrecht in beeld komt. Dit laat onverlet dat bij de eerder genoemde fenomenen vaak een rol speelt dat er sprake is van maatschappelijk ongewenste handelingen, die weliswaar niet strafbaar zijn vanuit een strafrechtelijke optiek, maar wel bemoeienis van de overheid vragen. In dit soort kwesties wordt door de overheid dan ook regelmatig een advies aan het LEC EGG gevraagd.

Concreet komt het streven, het beleid van de (rijks)overheid te ondersteunen, voor het LEC EGG op de volgende activiteiten neer: het beantwoorden van vragen uit de politiek en de uitvoeringspraktijk, het adviseren bij de totstandkoming van nieuw beleid op themavelden, waarbij overeenkomsten of raakvlakken aanwezig zijn of worden verondersteld (bijvoorbeeld achterlating, huwelijksdwang of genitale verminking) en overleg met partners in de aanpak van EGG als het gaat om de implementatie van gewenste vernieuwingen.

4.4 Onderwijs en voorlichting

DOELSTELLINGEN

Om tot een uniforme aanpak van EGG binnen de Nederlandse politie te komen, is het van groot belang dat de bij het LEC EGG aanwezige kennis en inzichten worden gedeeld met andere eenheden. Het LEC EGG streeft er dan ook naar kennis en actuele informatie met betrekking tot EGG voor politie Nederland beschikbaar en toegankelijk te maken. Hierdoor levert het LEC EGG een bijdrage aan de professionalisering van de politiemedewerkers op het gebied van EGG.

ACTIVITEITEN

Het realiseren van bovengenoemde doelstellingen krijgt onder andere gestalte doordat het LEC EGG het bevoegd gezag adviseert over te ontplooiën activiteiten voor het initiële en postinitiële onderwijs van de Politieacademie inzake EGG. Verder verzorgt het LEC EGG het onderwijsmateriaal voor de Politieacademie op basis van wetenschappelijk verkregen kennis en operationele ervaring. Dergelijke nieuwe/vernieuwde inzichten zullen zoveel mogelijk verwerkt worden in materiaal ten behoeve van het onderwijs en voorlichting. Het LEC EGG verzorgt zelf ook gastlessen aan de Politieacademie (bijvoorbeeld bij de cursus huiselijk geweld, bij de opleiding voor dreigingsanalyse en bij specifieke groepen, bijvoorbeeld recherchekundigen of familierechercheurs). Tevens biedt het LEC EGG ook ondersteuning wat betreft het opleiden en trainen van docenten aan de Politieacademie, waar onvoldoende kennis en ervaring is om het onderwijs over EGG op een gedegen wijze gestalte te geven. Verder ondersteunt het LEC EGG ook het onderwijs van de SSR, het opleidingsinstituut van de rechterlijke organisatie. Frequent verzorgt het LEC EGG onderwijs en voorlichting in de eenheden en bij tal van (keten)partners.

Het LEC EGG ontplooit niet alleen activiteiten op het terrein van onderwijs, maar ook op het vlak van voorlichting. Zo worden er jaarlijks landelijke themadagen georganiseerd voor de Nederlandse politie met als doel de kennis ten aanzien van eengerelateerd geweld, de vroegherkenning en aanpak ervan te vergroten, nieuwe werkwijze(n) uit te dragen en ervaring te delen. Naast het

organiseren van themadagen verzorgt het LEC EGG workshops op locatie, op verzoek van eenheden of (keten)partners, is het mogelijk om stage te lopen en wordt kennis overgedragen door middel van *action learning* (het samen met collega's op hun werkplek werken aan een zaak; *learning on the job*). Een ander belangrijk aspect van het voorlichtingswerk is het onderhoud van een landelijke intranetsite, die politiemedewerkers voorziet van relevante achtergrondinformatie en actuele ontwikkelingen ten aanzien van EGG. Daarnaast verzorgt het LEC EGG de redactie op KOMPOL van alle informatie rondom het fenomeen EGG en voor de informatie over het thema die voor een ieder opvraagbaar is via www.politie.nl.

4.5 Netwerken

DOELSTELLINGEN

Netwerken is een buitengewoon belangrijk taakveld van het LEC EGG, dat echter een ander karakter kent dan de drie hiervoor beschreven velden. Het taakveld netwerken moet namelijk begrepen worden als een randvoorwaarde waaraan voldaan moet zijn, wil het LEC EGG zich op serieuze wijze van haar taken kwijten, die voortkomen uit de hiervoor beschreven doelstellingen per taakveld. Taken en doelen op operationeel en wetenschappelijk terrein en met betrekking tot onderwijs en voorlichting kunnen met andere woorden slechts gerealiseerd worden mits het LEC EGG inzicht en toegang heeft tot die netwerken en gemeenschappen, waarbinnen voor het LEC EGG relevante problemen spelen, kennis aanwezig is of anderszins over sociaal en intellectueel kapitaal wordt beschikt, dat een bijdrage kan leveren aan de aanpak van EGG. Meer concreet betekent dit dat het LEC EGG er naar streeft een (inter)nationaal netwerk van relevante personen en groepen te onderhouden die een rol (kunnen) spelen bij de aanpak van EGG. Kennis en actuele informatie, die voortvloeit uit netwerkcontacten zullen ter beschikking van de Nederlandse politie worden gesteld.

ACTIVITEITEN

Om de genoemde doelstellingen te bereiken, wordt vanuit het LEC EGG voortdurend aan opbouw en onderhoud van een (inter)nationaal netwerk gewerkt, waarbij het vaak gaat om gesloten groepen en gemeenschappen. De praktijk leert dat het in stand houden van een dergelijk netwerk jaren kost en afhankelijk is van die personen die zich ook die jarenlange moeite en investeringen hebben getroost. Hierboven is meer in abstracto het achterliggende doel beschreven. Concreet komt het er op neer dat netwerkcontacten een belangrijke rol spelen bij het duiden van relevante tendensen. Dit is essentieel voor de kwaliteit van de door het LEC EGG verzorgde operationele werkzaamheden als het gaat om vroegherkenning, waarheidsvinding, legitimiteit en effectiviteit van het politieoptreden, het wetenschappelijke inzicht en de kwaliteit van input in het onderwijs. Daarnaast draagt actief contact met netwerken in kringen, waarin de problematiek van EGG zich afspeelt, ook bij aan bewustwording door burgers en het

doorbreken van taboes met betrekking tot eerkwesties. EGG speelt zich immers niet af in een klinische laboratoriumsituatie maar in de grillige praktijk tegen de achtergrond van tal van sociale en andere maatschappelijke ontwikkelingen. Het gaat dan niet alleen om tendensen in de Nederlandse samenleving, maar ook om relevante ontwikkelingen in bijvoorbeeld Marokko, Turkije, Syrië, Afghanistan, Somalië, Eritrea en buurlanden zoals België en Duitsland.

Belangrijk is dat – uiteraard met inachtneming van de wensen en voorwaarden van de deelnemende partners - concreet wordt gemaakt hoe het netwerk van het LEC EGG er uit ziet. Dat betekent dat een overzicht van netwerkcontacten bij dient te worden gehouden in een netwerkoverzicht. Op verzoek van eenheden wordt inzicht gegeven in het lokale netwerk, bijvoorbeeld ter ondersteuning van de samenwerking met partners, kennisdeling en/of informatie-uitwisseling en ter ondersteuning van de aanpak van een (mogelijk) eerge relateerde zaak. Het is mogelijk dat in overleg met de (staf) korpsleiding en de portefeuillehouder geweld met bepaalde netwerkcontacten, bijvoorbeeld met ketenpartners, concrete werkafspraken worden gemaakt en/of convenanten worden gesloten om de samenwerking te versterken, te bestendigen of te formaliseren.

©2018 Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ontwerp/illustraties **Meester Ontwerpers, Amsterdam**
Oplage 500 ex.

Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld
Nationale Politie
Postbus 264, 2501 CG Den Haag
T 088-9648550
E lec@haaglanden.politie.nl

